

Arvamused „Uus Euroopa kaitsetööstuse strateegia: Euroopa Liidu valmisoleku saavutamine reageerimisvõimelise ja kerkse Euroopa kaitsetööstuse abil“ ja Euroopa Parlamendi ja Komisjoni määruse eelnõule, millega kehtestatakse Euroopa kaitsetööstuse programm ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks, kohta

Nr	Ettepaneku sisu	Arvestatud/mittearvestatud/selgitatud
1	Kliimaministeerium	Arvestatud
	<p>Toome välja, et kui eesmärk on luua lähtuvalt Ukrainas toimuva sõjalise agressiooni käigus saadud õppetundidest parem ja võimekam Euroopa Liidu kaitsetööstuse keskkond, siis tuleks arvestada mitte ainult sõjalise kaitse tagamisega seotud kogemust, vaid ka seda kogemust, mis puudutab tsiviiltaristu kaitsmist sõjaliste rünnakute vastu. Peame oluliseks Euroopa Liidu kaitsetööstuse arendamisel panna eraldi rõhku ka kriitilise tsiviiltaristu kaitseks sobivate süsteemide arendamisele, mida oleks taristu omanikel võimalik ise rakendada, et seeläbi vähendada sõjalise kaitse koormust, mis muidu kuluks tsiviiltaristu kaitsmisele, ning laiemalt tõsta elutähtsate teenuste toimepidevust ja ühiskonna kerksust.</p>	
2	Rahandusministeerium	Arvestatud
	<p>Soovime ka järgmises MFFis näha sarnast ja suuremas mahus programmi, et ELi kaitsevalmidust parandada. EDIP on hea nõ pilootprogramm ja jätk EDIRPA ja ASAP programmidele, mis 2025. a lõppevad. Konkreetseid rahastustingimusi peab vaatama EDIRPA ja ASAPi kogemusest lähtuvalt. Rahastusele ligipääs on Eestile oluline.</p> <p>Euroopa kaitsetööstuse programmi määruse ettepanek sisaldab programmi eelarve rakendamist (kaudse juhtimise osas) Euroopa Investeeringispanga Grupi (s.h. Euroopa Investeeringisfond) poolt. Toetame seda ettepanekut ja leiame, et Euroopa</p>	

	<p>Investeerimispanga Grupi roll EL kaitsevõime tugevdamisel peab rahastajana suurenema.</p> <p>Riikide ühishanked on võimalikud ja neid võib veelgi enam soodustada.</p>	
3	Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus	Arvestatud
	<p>Strateegias välja toodud eesmärgid on suurel määral RKIK-i tegevusega kooskõlas. RKIK toetab ideed koostalitlusvõime ja asendatavuse süstemaatilisemaks toetamiseks, tagamaks ühtsem sertifikaatide vastastikune tunnustamine. Kuivõrd RKIK teeb koostööd erinevate Euroopa riikidega, tagamaks Eesti kaitsevalmidus, siis toetab RKIK ideid ja ettevõtmisi, mis toetavad riikidevahelise koostöö lihtsustamist ja edendamist. Positiivseks ja vajalikuks ettevõtmiseks võib pidada komisjon ettepanekut kehtestada standardkord, mida kohaldatakse ELis asuvate tootjatega sõlmitavate tulevaste kaitsevaldkonna hanke- ja raamlepingute suhtes.</p> <p>Ka Euroopa Kaitsetööstuse programmis COM(2024)150 on mitmeid kontseptsioone ja formaate, mis on RKIKi jaoks selgelt võimalused, oodatud ning meelepärased (nt SEAP formaat). RKIK-i jaoks jääb praegusest dokumendist ebaselgeks, mis on Kaitsetööstusvalmiduse nõukogu organi vastutused (vt. V peatükk Art. 57).</p> <p>Seega toetab RKIK printsiipe, millest dokumentide koostamisel on lähtutud, muus osas kommentaarid puuduvad.</p>	
4	Eesti Kaitse- ja kosmosetööstuse Liit	Arvestatud
	<p>Suurendada kogu EL hõlmavate hangete läbipaistvust, mis annaks võimaluse väiksemate riikidele ja ettevõtetele olla vähemalt võrdses informatsioonis prime' dega.</p> <p>Tehnoloogiate arengut soodustades tuleb Euroopa Komisjonil välja töötada ka üksikasjalikud ja konkreetsed suunised loodavate nõuete kohta, mis puudutab</p>	

<p>tehnoloogilisi arenguid. Selleks, et EK poolsed ootused saaks täidetud on oluline sõnastada suunitlused, reeglid ja vajadused detailselt.</p> <p>EKTLi ja tema liikmesorganisatsioonide jaoks on aja- ja ressursikulukas ekspordilitsentside taotlemine (spetsiifiliselt ekspordi teistesse Euroopa Liidu riikidesse). Euroopa Liidu liikmesriikide raames võiks olla need protsessid lihtsustatud.</p> <p>Hangete osas peaks olema kindel ja ühtne raamistik kõikidele riikidele, et väikesed ettevõtted ei jääks eemale ning selgelt oleks defineeritud nõue kaasata mingis mahus VKE-sid hangetesse (näiteks analoogselt Euroopa Kaitsefondi piiriülese VKE-de boonusega).</p> <p>Peame oluliseks, et loodavas kõrgetasemelises Euroopa kaitsetööstuse töörühmas, mis aitab tagada tõhusat valitsuste ja ettevõtjate vahelist koostööd ning tugevdada dialoogi ja kaasatust, oleks esindatud Eesti kaitsetööstuse esindaja. Selleks, peame oluliseks, et Eesti seisaks hea selle eest, et töörühma esindajate valikul oleks arvestatud ka võimalusel geograafilist tasakaalu ning heterogeenset Euroopa kaitsetööstust.</p> <p>Strateegias tuuakse välja, et loodava kaitsetööstusvalmiduse nõukogu saab ühe ülesandena ELi ühise kavandamise ja ühishangete funktsiooni täitjana teha ühiselt kindlaks võimalikud ühishuvi pakkuvad projektid, et anda ELi jõupingutustele ja rahastamisprogrammidele täpsem suund. Eesti huvide ja kaitsetööstuse konkurentsi osas on oluline, et nende kujundamisel arvestataks ka Eesti vajadusi ning kaitsetööstuse võimekusi. Seetõttu teeme ettepaneku, et ka nende läbirääkimisel võetaks arvesse erinevaid strateegilisi dokumente ja suundi ning regulaarses dialoogis erinevates formaatides (nt Kaitsetööstuse koostöökomitee jt).</p> <p>Peatükk 3 keskendub oluliselt innovatsioonile ning VKE-de toetamisele. Peame esitatud suundi oluliseks. Eriti oluline on, et EDIPi raames tehtava ettepaneku käigus "kaitsevaldkonna tarneahela</p>	
---	--

<p>ümberkujundamise kiirendamise fond (FAST)” loomisel oleks praktiline kasu ning vähene bürokraatia. Kui uue rahastamisvahendi raames plaanitakse pakkuda VKEdele toetust laenude ja/või omakapitali kaudu rahastamisena, siis on oluline, et VKEdel oleks paindlikkus määratleda milleks investeering/laen läheb ning taotlemise protsess peab olema vähese bürokraatiaga ja paindlik.</p> <p>Kaitsetööstuse strateegia toob välja olulise suunana droonide tootmise võimekuse kasvu (<i>“koostab koos kõrge esindaja ja liikmesriikidega poliitilise ettepaneku toetada droonide tootmist ELis või vajaduse korral koos Ukrainaga, asjakohaste vahendite kasutuselevõtmise kaudu”</i>). EKTLi jaoks on see oluline suund, võttes arvesse ka mitmete Eesti kaitsetööstusettevõtete kogemust Ukrainas, kuid rõhutame, et arvestada tuleb Ukraina kogemust. EL ei peaks toetama võimalikult paljude kõikvõimalike eritüüpi droonide tootmist (ja Ukrainasse saatmist), vaid kogenema Ukraina vajadustel ja päriselt lahingukogemusega toodete masstootmise soodustamisel. Ehk, toetataks vähemate versioonide arendust ning samuti edukaid olemasolevate lahenduste edasi arendust.</p> <p>Mitmed Eesti kaitsetööstusettevõtted tegutsevad Ukrainas, mistõttu oleme tööstuse poolt valmis panustama ning pakume oma kogemust Ukrainasse loodava Innovatsiooni Hubi käivitamiseks.</p>	
---	--